

Hlas

Nového Mesta

ROČNÍK XXXII. ČASOPIS OBYVATELOV MESTSKEJ ČASTI BRATISLAVA-NOVÉ MESTO, JÚL – AUGUST 2022

V Novom Meste pribudne až 12 nových tried na základných školách

Mestská časť pracuje na zvyšovaní kapacity materských škôl

Prečítajte si tajomstvo plnky bratislavských rožkov

Milí Novomešťania,

keď dostávam v poslednom čase otázku, ako sa mám, spomeniem si na vetu z môjho obľúbeného románu: „Boli to tie najlepšie časy, boli to tie najhoršie časy.“ Prečo?

Po rokoch príprav, čakania, spracovania projektov a ďalšieho čakania k nám v tomto období prichádzajú dobré správy.

Pretože štát má veľké množstvo nevyčerpaných peňazí z Európskej únie, začal ich vo veľkom rozdeľovať. Čas na ich využitie je totiž len do konca budúceho roka. A tak máme schválené peniaze na nový pavilón školy na Odborárskej ulici, na rekonštrukciu, nadstavbu a prístavbu školy na Cádrovej ulici. Ministerstvo nám schválilo verejné obstarávanie na projekt škôlky na Teplickej ulici. Máme sa vraj pripravovať aj na schválenie ďalších projektov, ako je nadstavba škôlky na Šuňavcovej ulici, výstavba detských ihrísk v Mierovej kolónii a Ludovej štvrti. A zdá sa, že aj na revitalizáciu polovice parku na Račianskom mýte.

Akurát na všetko máme šibeničný termín do konca budúceho roka. A ani to by s troškou šťastia pri obstarávaní neprekážalo, keby tu nebola inflácia. Takže keď sme v decembri minulého roka vyhlásili obstarávanie s cenami platnými v novembri, dnes už všetko stojí viac. Keď v minulom roku, keď sme podávali projekt na schválenie, vychádzala Cádruva na 2,35 milióna eur, dnes je to už viac než 3 a štvrt milióna! Je logické, že firmy si pýtajú viac peňazí, keďže stavebný materiál je drahší. My zas na druhej strane nechceme platiť viac, ako musíme, takže všetko prepočítavame, niekoľkonásobne kontrolujeme... A čas beží. Ale nestážujeme sa. Makáme a tešíme sa, že sme dostali príležitosť opravovať, budovať a rekonštruovať Nové Mesto. V lete začíname robiť na krásnom modernom športovom areáli Školak klubu. Na ZŠ Za Kasárňou zas pribudne nový bežecký ovál. Základná škola Sibírska dostane novú výmenníkovú stanicu, materská škola Osadná nové detské ihrisko, tržnica a Dom kultúry na Kramároch nové schody, pustíme sa do obnovy námestíčka na Ovrúcskej ulici...

Teším sa na to všetko. A vám, priatelia, prajem príjemné čítanie nového vydania Hlasu Nového Mesta a pekné leto plné zážitkov. ☺

Rudolf Kusý

Z obsahu čísla:

Kto má nárok na 100 eur na súkromnú škôlku? str. 6

Ako hodnotia riaditelia škôl uplynulý školský rok? str. 7

Nové ihrisko je tu naozaj pre každého str. 9

Rozárium na Račku je pýchou Nového Mesta str. 10

Kedy sa začne so separovaním bioodpadu v našej mestskej časti str. 14 – 15

Obálka:

**Penové párty na Dni detí na Kuchajde
Snímka Peter Praženka**

Vydáva Mestská časť Bratislava-Nové Mesto,

IČO: 00603317

Adresa: Miestny úrad Bratislava-Nové Mesto,

Junácka 1, 832 91 Bratislava,

tel.: 02/4925 3136, redakcia: hlas@banm.sk,

www.banm.sk/casopis/

Mesačník, dátum vydania: 27. 6. 2022

obyvateľom mestskej časti sa distribuuje bezplatne.

Jazyková úprava: Mgr. Zuzana Ščibranyová.

Grafická úprava: Martin Lovas.

Tlač: Komárňanské tlačiarne spol. s r. o.

Náklad: 24 200 výtlačkov. Číslo 7/2022.

ISSN 1339-7990. EV 3920/09.

Pekné leto aj za málo peňazí

Na dva mesiace letných prázdnin a dovoleníek sa určite teší každý z nás. Či už si ich užijeme pri mori alebo si doprajeme oddych doma na Slovensku. Opäť sme raz prežili hektický školský rok, ktorý sa neobišiel bez zatvorených škôl a domáceho vzdelávania. Začiatkom druhého polroka sme sa všetci, a o to viac naše deti, museli vyrovnáť s vojenskou agresiou na Ukrajine. Zomkli sme sa a ukázali naše lepšie ja, keď sme dokázali ponúknuť pomoc ľuďom utekajúcim pred vojnou. Do Bratislavy ich zamierilo najviac, na čo museli zareagovať mestské časti, školy aj škôlky. Ak sme si kedysi priali dva roky prázdnin, dnes sa pravdepodobne všetci tešíme, že sú tu opäť len tie dvojmesačné. Prajeme vám všetkým, aby ste prežili zmysluplné leto naplnené oddychom, kultúrou a športom. Aj Nové Mesto smerovalo mnoho svojich aktivít k tomu, aby sme si ho – tak malí ako aj veľkí – užili. A to aj v prípade, ak si mnohí z nás nemôžu dovoliť minúť na dovolenku svoje ťažko zarobené peniaze.

Na Kramároch a v Dimitrovke pribudne dvanásť nových tried

Dvanásť nových tried, viac miesta pre žiakov aj učiteľov, moderné učebné priestory. To všetko čaká naše školy na Kramároch a v Dimitrovke. Koncom mája dorazila do našej mestskej časti skvelá správa – Nové Mesto získalo nenávratný finančný príspevok 3,6 milióna eur na rozšírenie dvoch svojich škôl!

Dimitrovácka Základná škola Odborárska oslavuje tento rok 130. výročie založenia a správa o získaní zdrojov na modernizáciu je tak aj pekným darčekom k jubileu.

A navyše, nový pavilón školy, ktorý sa tu vybuduje, nebude hocijaký. V novej budove pribudne šesť kmeňových tried a odborné učebne na techniku a informatiku, moderná jedáleň a zborovňa pre učiteľov.

Budovy sú dnes zodpovedné za približne 40 % spotreby energie a 36 % emisií CO₂ v EÚ, čím sa z nich stáva najväčší spotrebiteľ energie v Európe. Táto nová taká nebude. Vďaka elektrickým kolektorom a ďalšej najmodernejšej technike pôjde o energeticky, teda aj uhlíkovo neutrálnu budovu, ohľaduplnú k životnému prostrediu. „Rozšírením kapacity sa uspokojí výrazný záujem verejnosti o vzdelávanie v našej škole z blízkeho, ale i širšieho okolia. Zároveň sa vytvoria kvalitné podmienky pre ďalšie vzdelávanie detí a prácu učiteľov,“ víta plánovanú investíciu riaditeľka školy Lubi- ca Daneková

No a tešiť sa môžu aj žiaci a rodičia detí zo ZŠ Cádrova na Kramároch, rovnako aj tí, ktorí sem v budúcnosti plánujú svoje dieťa zapísať. Túto základnú školu mestská časť postupne rekonštruuje, pričom chýba zmodernizovať ešte jednu nezateplenú budovu, a to dnešnú jedáleň s kuchyňou. Celá budova prejde rekonštrukciou a vďa-

ka nadstavbe a prístavbe pribudne taktiež šesť nových tried. Rovnako sa tu počíta aj s výťahom pre zdravotne hendikepovaných. „Získame ďalší priestor pre žiakov, odborné učebne s jednoliatym zariadením, šatne pre žiakov z nových tried. Určite

Pomôže to škole pri lepšom delení žiakov na skupiny vo vyučovaní jazykov či informatiky a techniky. „Napríklad učebňa informatiky už bude v priestoroch, ktoré sa nebudú tak prehrievať, a žiaci si ju určite zamilujú.“ Riaditeľka školy oceňuje aj návrh plochy pred budovou, ktorá bude slúžiť ako miesto pre spoločné akcie žiakov, ktorí tu budú môcť sedieť na terase, a ďal-

bude v triedach lepšia klíma a vetranie,“ hovorí riaditeľka školy na Cádrovej Mária Dolnáková.

Presunom žiakov do budovy jedálne sa uvoľnia priestory v budovách prvého a druhého stupňa.

ší priestor na „učenie v prírode“ v areáli školy.

Na rozšírenie kapacít na Cádrovej získala novomestská samospráva 2,35 milióna eur, na Odborársku 1,25 milióna. Ako zdôrazňuje starosta Nového Mesta Rudolf Kusý, získať takéto zdroje nie je jednoduché – ale o to dôležitejšie. Žiadna samospráva

totiž nedokáže podobné investície vyriešiť čisto z vlastných peňazí. Preto ho teší, že Nové Mesto nestagnuje a úspešne pokračuje v trende získavania peňazí z eurofondov a ďalších zdrojov pre svoje školy, škôlky, parky či ihriská.

Martin Mitošinka

Snímky: vizualizácia projektov

Škôlky v Novom Meste. Cieľ je jasný

Nadstavba škôlky na Kolibe aj v Dimitrovke, nová materská škola na Pionierskej aj na Kalinčiakovej, tzv. elokovaná škôlka na Riazanskej. Rozšírenie škôlky na Jeséniovej o školský byt. Postupne sme vybudovali 14 nových tried a zrekonštruovali 10 škôlok. A pokračujeme! V Novom Meste pracujeme hneď na niekoľkých projektoch, ktoré zvýšia kapacitu materských škôl. Naš cieľ je jasný. Do dvoch rokov rozšíriť naše škôlky tak, aby sme prijali všetky deti, ktoré do 31. augusta dovŕšia 3 roky.

NOVÁ ŠKÔLKA NA TEPLICKEJ

Vyrastie na Teplickej ulici a vďaka nej získa mestská časť priestor pre 100 nových detí. Stavebné práce by sa mali začať už počas letných mesiacov, pričom do zimy by mohla byť hotová hrubá stavba. Mestská časť má na novú škôlku projektovú dokumentáciu, povolenie, vysúťaženu firmu, dotáciu od štátu a za sebou aj ďalší dôležitý krok, na ktorý sa čakalo niekoľko mesiacov – schválenie dokladov z verejného obstarávania zo strany ministerstva investícií a regionálneho rozvoja. Nová škôlka by mala byť hotová do konca budúceho roka.

Malá história jedného projektu

Plán postaviť novú škôlku na Teplickej nie je nový. Zmluva o získaní 670-tisíc eur na jej výstavbu je ešte z roku 2018. Prečo sa teda nezačalo stavať už skôr?

Na začiatku bola príprava verejného obstarávania. A pred jeho vyhlásením kontrola pripraveného obstarávania na ministerstve pôdohospodárstva. Čakali sme niekoľko mesiacov. Medzitým sa zmenil zákon o obstarávaní a následne ministerstvo vrátilo

mestskej časti doklady s požiadavkou, aby všetko pripravila znova podľa nového zákona.

Tak sme pripravili nové obstarávanie. Vysúťažaná cena však presiahla milión eur, načo poslanci požiadali starostu o vyhlásenie novej súťaže z dôvodu vysokej ceny.

Pristúpili sme k ďalšiemu obstarávaniu. Začiatkom roka 2021 bolo ukončené, následne prebehla kontrola na ministerstve, prešlo pár mesiacov, ministerstvo všetko skontrolovalo a starosta podpísal zmluvu. Objavila sa však ďalšia prekážka: víťazná firma krátko po podpise zmluvy žiadala navýšenie ceny z dôvodu inflácie. Samozrejme, s tým, že zatiaľ chce 100-tisíc eur navyše a potom sa uvidí. Preto sme oslovili druhú, tretiu, štvrtú (každá z nich išla do obstarávania s vyššou a vyššou cenou). Jedna po druhej si zobrali čas na premyslenie, všetko si prepočítali a nakoniec odmietli škôlku stavať.

Takže nasledovalo ďalšie obstarávanie. A po ňom ďalšie niekoľkomesačné čakanie na schválenie zo strany ministerstva. V máji nám ministerstvo obstarávanie schválilo. A nový dodávateľ nám už poslal list – z dôvodu inflácie žiadame navýšenie ceny oproti už podpísanej zmluve.

NADSTAVBA ŠKÔLKY NA JESÉNOVEJ

Naša materská škola na Kolibe, ktorá funguje už vyše 70 rokov, prešla dôležitou rekonštrukciou už v roku 2015. Vďaka nadstavbe sme vtedy zvýšili počet tried zo štyroch na šesť. A po siedmich rokoch tu ideme do ďalšej nadstavby, ktorá vytvorí priestor pre ďalšiu triedu.

Okrem toho v dolnej časti budovy v rámci rekonštrukcie vybudujeme aj jedáleň s kuchyňou. Načo? Dnes pre škôlku aj pre školu varí kuchyňa na vedľajšej základnej škole. Školu však potrebujeme tiež nadstaviť a vytvoriť nové triedy. Kuchyňu však už pre nové školské triedy nie je možné rozšíriť. Tým, že vybudujeme pre škôlku novú kuchyňu, uvoľní sa nám kapacita kuchyne pre základnú školu.

Ako sme ďaleko? V najbližších týždňoch budeme mať projekt pre stavebné povolenie a začneme vybavovať stanoviská.

ROZŠÍRENIE ŠKÔLKY NA LEGRSKÉHO

V materskej škole na Legerského ulici máme dva školské byty. Rodičia spísali petíciu a požiadali o rozšírenie materskej školy o byty. V priebehu niekoľkých mesiacov sme sa dohodli s nájomkyňami a od mája sú prázdné. Po schválení peňazí v zastupiteľstve ich v lete spojíme s materskou školou. Deti získajú viac priestoru na herňu aj na šatne.

NOVÁ ŠKÔLKA V MIEROVEJ KOLÓNII

Ďalšiu škôlku vybudujeme na Vihorlatskej ulici v Mierovej kolónii. Vyrastie na mieste našej bývalej materskej školy. Časť chátrajúcej budovy odstránime a na jej mieste vybudujeme modernú drevenú stavbu novej materskej školy. Časť budovy zrekonštruujeme. Zmodernizujeme, samozrejme, aj samotný areál škôlky.

Aj tu projekt počíta so štyrmi novými triedami pre 100 detí. Mestská časť má pre projekt schválený príspevok z eurofondov a, samozrejme, projekt pre stavebné povolenie. V tejto chvíli má zastupiteľstvo schváliť peniaze na dopracovanie projektovej dokumentácia na úrovni tzv. realizačného projektu, aby sme mohli vyhlásiť verejné obstarávanie.

MATERSKÉ ŠKOLY AKO SÚČASŤ NOVÝCH DEVELOPERSKÝCH PROJEKTOV

Nové byty znamenajú nových obyvateľov a s nimi prichádzajú aj deti. A deti potrebujú škôlky. Keďže pozemky na nové škôlky nemáme a staré sa nedajú do nekonečna nafukovať, riešením je dohodnúť sa s developerom, že súčasťou jeho projektu bude aj materská škola. Prvá takáto dohoda je na stole. Nová škôlka vznikne ako súčasť developerského projektu Stollwerck na Račianskej ulici oproti Zväračskému ústavu. A mestskú časť nebude stáť v podstate nič. Podľa dohody je totiž maximálna cena za škôlku na úrovni tzv. poplatku za rozvoj, ktorý developer platí mestskej časti na jej rozvoj.

NOVÁ ŠKÔLKA NA KRAMÁROCH

V hornej časti Nového Mesta – na Kolibe a na Kramároch – máme len 3 škôlky a potrebujeme ďalšiu. Navyše, jedna z nich je pomerne nová, vznikla ako dočasná, na Základnej škole Cádrova. Osud Materskej školy Cádrova je neistý. Závisí od toho, či alebo skôr kedy bude škola potrebovať ďalšie vlastné priestory.

Obyvatelia Vlárskej ulice našli riešenie. Spísali veľkú petíciu, ktorou navrhujú odkúpiť pozemok na Vlárskej s cieľom postaviť novú škôlku pre 80 detí. To by vyriešilo nielen problém s miestami na Kramároch a Kolibe, ale zároveň by sa ľudia v tejto štvrti vyhlili neželanej výstavbe 5-podlažného bytového domu, ktorá má súhlas hlavného mesta SR Bratislavy a všetkých dotknutých orgánov.

Nejde pritom o žiadny „novotvar“ pri ochrane verejného priestoru: hlavné mesto aj viaceré mestské časti pomáhajú svojim obyvateľom brániť sa proti neželanej výstavbe zámenami, alebo rovno kúpou pozemku. Mesto kúpilo napríklad bývalý verejný dom v Sade Janka Kráľa či zamenilo pozemky na Kráľovej hore v Karlovej Vsi, pozemky zamieňala aj Rača. Ružinov zas kúpil pozemky okolo Štrkoveckého jazera...

Mestská časť si dala vypracovať znalecký posudok. Cena vychádza 834 eur na m². Developer však požaduje 998 za m². Niektorým poslancom sa to zdá veľa. Hľadajú iné možnosti. Navrhujú odkúpiť niektorý rodinný dom, postaviť novú škôlku na vynovenom ihrisku v škole na Cádrovej, získať pozemok od mesta pri Arche a využiť aj kus pozemku Archy či rozšíriť materskú školu Na Revíne.

Preto sa Kramárčania rozhodli zozbierať zhruba 300-tisíc eur, aby cenu za pozemok znížili na úroveň znaleckého posudku. Mestská časť založila transparentný účet, aby každý videl, kto koľko prispel a kam pôjdu peniaze. Starosta daroval prvých 1000 eur a získal aj sponzora, ktorý sa zaviazal prispieť sumou 100 000 eur. Dnes už počet príspevkov presiahol prvú stovku. Pridať sa môžete aj vy: **SK9709000000005185298933**.

PAY by square

Ako požiadať o príspevok sto eur na súkromnú škôlku

Od septembra začne mestská časť Bratislava-Nové Mesto vyplácať príspevok sto eur tým rodičom, ktorých trojročné či staršie dieťa z kapacitných dôvodov nedostalo miesto v obecnej materskej škole a musia tak využívať služby súkromných škôlok.

Vedenie mestskej časti ešte koncom minulého roka predložilo na schválenie tento nový druh finančnej pomoci Novomešťanom vo výške 100 eur, miestne zastupiteľstvo ho však znížilo na 80 eur. Následne však tento rok v apríli opakovane vedenie samosprávy prišlo s jeho navýšením na pôvodných 100 eur, čo tentokrát odobrila aj väčšina poslancov zastupiteľstva.

O nový príspevok musí rodič, ktorý spĺňa podmienky, požiadať. Tlačivo žiadosti o poskytnutie príspevku na súkromnú škôlku zverejní mestská časť do 31. júla 2022 na svojej stránke www.banm.sk, kde si ho žiadatelia môžu stiahnuť a vytlačiť. Následne vyplnené tlačivo podá žiadateľ do podateľne Miestneho úradu mestskej časti Bratislava-Nové Mesto na Junáckej ulici č. 1.

Kto má nárok na príspevok?

Zákonní zástupcovia nezaopatrených detí s trvalým pobytom v mestskej časti Bratislava-Nové Mesto.

Ak dieťa dosiahlo vek troch rokov k 31. 8. príslušného kalendárneho roka.

Príspevok môže byť poskytnutý aj v prípade súrodencov, a to v plnej výške na každé dieťa.

Rodič, ktorý žiada o príspevok, musí:

- Preukázať formou rodného listu dieťaťa, že je oprávnenou osobou.

- Preukázať trvalý pobyt dieťaťa a vlastný trvalý pobyt v mestskej časti.
- Preukázať, že dieťa nebolo prijaté do materskej školy zriadenej mestskou časťou Nové Mesto.
- Preukázaný mesačný príjem oprávnenej osoby a spoločne posudzovaných dospelých osôb nesmie prevýšiť 822 eur po zdanení na osobu a zároveň osoby nie sú poberateľom príspevku na dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom súvisiacim s neprijatým dieťaťom.

Rodič nemá finančné záväzky voči mestskej časti alebo mestskou časťou zriadeným právnickým osobám.

Mestská časť poskytne rodičovi príspevok pod podmienkou, že preukáže prijatie dieťaťa do súkromnej škôlky a súčasne preukáže úhradu platby súkromnej materskej školy za príslušný mesiac.

(mm), ilustračná snímka Jana Plevová

Komunálne a župné voľby budú 29. októbra

V sobotu 29. októbra 2022 si aj bratislavské Nové Mesto bude voliť starostu, poslancov miestneho zastupiteľstva, primátora hlavného mesta či poslancov mestského zastupiteľstva. A po prvýkrát v rovnakom termíne aj župana či poslancov krajského zastupiteľstva. Komunálne a župné voľby sa totiž premiérovou budú konať v jeden deň.

Právo voliť do orgánov samosprávy obce má občan Slovenskej republiky a cudzinec, ktorý má trvalý pobyt v obci a najneskôr v deň konania volieb dovŕši vek 18 rokov. Všetky dôležité informácie o príprave volieb, volebných miestnostiach, volebných okrskoch a inštrukcie postupne zverejníme na našej webovej stránke www.banm.sk a v ďalších vydaniach Hlasu Nového Mesta.

(red)

Pokračujeme v mapovaní zdravia našich stromov

V Novom Meste pokračuje ďalšia etapa inventarizácie stromov a kríkov, ktoré rastú v mestskej časti. Po minuloročnej prvej fáze, v rámci ktorej sa zmapovalo viac ako 13-tisíc stromov a viac ako tisíc krov na väčšine územia mestskej časti, pokračuje pasport od 1. júna na Kramároch a zvyšných lokalitách Nového Mesta. Inventarizácia potrvá až do 30. septembra 2022.

V tomto období môžete v uliciach mestskej časti stretnúť pracovníkov, ktorí budú merať rozmery jednotlivých drevín, zhodnocovať ich zdravotný stav, stabilitu a vitalitu, v prípade potreby navrhovať spôsob ich ošetrovania a zároveň zabezpečia fotodokumentáciu všetkých stromov.

Cieľom inventarizácie je zmapovanie a zhodnotenie zdravotného stavu drevín vo verejnej zelene. Po ukončení druhej etapy tak bude mať mestská časť prehľad o všetkých drevinách na svojom území.

Výsledky prvej fázy pasportu verejnej zelene zverejnila mestská časť na svojom mapovom portáli mappy.banm.sk: <https://bit.ly/pasport-zelen>.

Vďaka tomu si môže každý zúčastnený na mape pozrieť, kde presne aký strom rastie. Pasport mestskej časti je dôležitým nástrojom pre lepšie spravovanie, starostlivosť a údržbu verejnej zelene. Umožňuje tiež sledovať zdravie jednotlivých stromov a lepšie plánovanie novej výsadby.

(bor)

Sme flexibilnejší a nové IT schopnosti využijeme aj v postcovidovej škole

Riaditeľky našich základných škôl hodnotili rok 2021/2022

Bol to školský rok, ktorého sa významne dotkla pandémia a s ňou spojené reštrikcie, no zároveň priniesol aj návrat do normálu a oživenie mnohých školských aktivít. Riaditeľky „našich“ škôl ho možno aj preto hodnotia celkom pozitívne. A s odstupom času priznávajú, že dištančné vzdelávanie so sebou prinieslo aj viacero pozitívnych zmien, ktoré chcú vo výučbe aj v samotnom fungovaní škôl zachovať i po ústupe COVID-19.

Aký teda bol školský rok 2021/2022 v porovnaní s jeho predchodcom, čo by ste vypichli ako najdôležitejšie či najzaujímavejšie?

Mgr. Iveta Kopásková, riaditeľka
Základná škola s materskou školou Česká 10

Posledné tri školské roky boli veľmi náročné. Z dôvodu dodržiavania nariadení hlavného hygienika a Ministerstva školstva v dôsledku celosvetovej pandémie koronavírusu COVID-19 bolo klasické vyučovanie v škole vystriedané dištančným vzdelávaním v prvom roku cez rôzne aplikácie Zoom, Skype, Školu na webe a v minulom školskom roku cez MS Teams. Práca učiteľov pred katedrou sa zmenila na každodennú prácu s PC. Náročnejšia bola nielen príprava učiteľov na vyučovacie hodiny, ale i kontrola odovzdaných úloh žiakmi a spätná väzba k nim. Ale treba priznať, že učitelia už v tomto roku boli zručnejší v práci s PC. Osobitne by som chcela vyzdvihnúť prácu žiakov i zamestnancov školy, ktorí sa aktívne zúčastňovali a plnili aktivity v programe Zelená škola v téme „Odpad“, do ktorého sa naša škola prihlásila. Žiaci i zamestnanci sa zúčastňovali webinárov a takto si prehľbovali svoje environmentálne znalosti. Počas tohto náročného obdobia sme splnili podmienky programu na udelenie titulu Zelená škola a získanie medzinárodného certifikátu s platnosťou do augusta 2023.

Mgr. Katarína Čuntalová, riaditeľka
Základná škola s materskou školou Riazanská 75

Daný školský rok bol náročnejší ako ten predchádzajúci. Bol plný zmien a nových usmernení, na ktoré bolo potrebné často reagovať aj zo dňa na deň. Mnohí sme sa tak naučili rýchlo reflektovať zmeny a byť flexibilnejší ako inokedy. Po pandémii prišla vojna na Ukrajine, čo opäť malo vplyv na výchovno-vzdelávací proces v súvislosti so začleňovaním detí z Ukrajiny.

Mgr. Ľubica Daneková, riaditeľka
Základná škola s materskou školou Odborárska 2

V súvislosti s pandemiou bol už ľahšie zvládnuteľný, keďže učitelia mali skúsenosti s online vyučovaním. Žiaci mali pravidlá, systém, zabezpečenú výpočtovú techniku, učitelia si už osvojili aplikáciu Microsoft Teams a množstvo vzdelávacích programov.

PaedDr. Monika Hulenová, riaditeľka
Základná škola s materskou školou Za kasárňou 2

Nazvala by som ho ako rokom „postcovidovej renesancie“. Pandémia síce pokračovala a zrejme ešte nejaký čas bude, no všetci sme sa s ňou už nejakým spôsobom naučili žiť a postupne sa začali vraciat k organizovaniu spoločných akcií. Aj my sme s malou dušičkou čakali, ako sa podarí obnoviť jednu z našich najväčších školských udalostí – májový „Zakasárnický Food fest“ a výsledok

bol ohromujúci. Celá zakasárnická komunita – žiaci, pedagógovia, rodičia – sa zomkla a spoločne premenila areál školy na pestrofarebnú tržnicu plnú dobrého jedla a osviežujúcich nápojov. V júni nás čakajú ďalšie veľké komunitné akcie, ktoré sa skončia bezpochyby rovnako dobre.

Čo pozitívne ste si zobrali z obdobia pandémie, prípadne čo plánujete naďalej z nových vecí/postupov zachovať/využívať aj v normálnej postpandemickej výučbe/fungovaní školy?

Iveta Kopásková

V dôsledku prerušenia školského vyučovania a následného dištančného vzdelávania žiakov bude už škola v budúcnosti pripravená na používanie konkrétnych online nástrojov na komunikáciu učiteľ – žiak, učiteľ – rodič, učiteľia a vedenie školy navzájom, ako aj na prípravu všetkých materiálov potrebných pre chod školy.

Katarína Čuntalová

Pandémia nám umožnila využívať online platformy na komunikáciu a rovnako aj na zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu. Osobný kontakt nič nenahradí, ale v rámci vybavenia niektorých vecí môžeme ušetriť čas, ak využijeme online formu komunikácie.

Lubica Daneková

Intenzívne a pravidelné využívanie informačných technológií. Žiaci sa naučili pracovať v online svete, naučili sa samostatnosti a zodpovednosti. Naďalej chceme realizovať jazykové kurzy a doučovanie slabšie prospeievajúcich žiakov.

Monika Hulenová

Pandémia nás donútila nezatvárať oči pred modernými technológiami, no zžiť sa s nimi a využívať ich nielen v období núdze. Pochopili sme, že každé vyučovanie je lepšie ako žiadne a hoci online hodiny nenahradia tie prezenčné, sú alternatívou. V budúcnosti budeme určite radi využívať možnosť viesť napríklad triedny aktív formou telekonferencie, keď triedny učiteľ nemôže byť prítomný prezenčne v škole, prípadne k prezenčnému stretnutiu v škole pripojiť online rodičov, ktorým nevyhovuje dostaviť

sa v danom čase do školy. Rovnako sa vieme i spojiť so žiakmi, ktorí nemôžu dlhodobo chodiť do školy zo zdravotných dôvodov či preskúšať žiakov v zahraničí. A vedela by som vymenovať ešte množstvo ďalších vecí, ktoré nás daná doba donútila robiť inak. Skúsenosti a nové postupy budeme využívať i naďalej.

Máte plán alebo víziu, cieľ, ktorú by ste chceli realizovať v budúcom školskom roku?

Iveta Kopásková

Naďalej spolupracovať so ZUŠ Hálkova 56 a podporovať rozvoj žiakov vo vzdelávaní sa hudbou v odboroch: hra na zobcovú flautu, hra na klavír, spev a teória. Zapojiť školu (ZŠ aj MŠ) do viacerých projektov v súlade s aktuálne platnými hygienickými opatreniami a realizovať väčšiu ponuku krúžkov pre žiakov, aby zmysluplne využili voľný čas.

Katarína Čuntalová

Asi najviac si prajeme, aby to bol tradičný školský rok, podľa možnosti bez veľkého množstva neočakávaných a rýchlych zmien v dôsledku nepríjemných udalostí.

Lubica Daneková

Keďže je tu opäť možnosť cestovania, máme záujem realizovať medzinárodné projekty v rámci Erasmu pre žiakov a pedagógov školy. Chceme rozvinúť ďalšiu medzinárodnú i domácu spoluprácu a realizovať rozbehnuté projekty: Spolu múdrejší, Enviroprojekt, Erasmus, Interreg Slovakia-Austria.

Monika Hulenová

Určite sa zamerať na kompletnú rekonštrukcie IT infraštruktúry. V priebehu posledných 2 rokov sme aj z dotácií zakúpili množstvo nových zariadení – notebookov, dataprojektorov, no školská sieť na toto množstvo nebola pripravená. Naša vyučujúca informatiky použila prirovnanie: „Darmo máme Ferrari, keď nemáme vhodné cesty, po ktorých s ním budeme jazdiť.“ No a tieto cesty teraz musíme vybudovať. A popri tom určite začať naplno spoločensky žiť, vrátiť sa ku všetkým školským akciám, stmeľovať našu zakasárnickú rodinu.

*Lucia Drevická
Snímky Jana Plevová*

Ladový Deň detí na horúcej Kuchajde

Ladový aj snečný a horúci, penový aj bublinkový – a predovšetkým hravý a zábavný! Deň detí v Novom Meste mal tento rok všetko. Veľká detská párty, ktorú mestská časť zorganizovala druhú sobotnú nedeľu, prilákala počas popoludnia na Kuchajdu bezmála tri tisícky detí a rodičov. A prísť sa určite oplatilo. Veď absolútnym „trhákom“ bola tento rok premiéra muzikálu

Ladové kráľovstvo 2 so skvelými hercami a spevákmi Mariánom Labudom ml., Andreou Somorovskou, Luciou Bugalovou a Pavlom Plevčíkom. Hitom bola aj veľká penová a bublifuková šou, zábava s populárnymi rozprávkovými postavičkami Včielkou Majou, Hello Kitty či Scooby Doo, či vystúpenie talentovaných tanečníkov zo S3T Kidz. Kto chcel, mohol sa previezť loďkou po Kuchajde, deti si taktiež užili detskú zónu od Matella plnú hračiek, nafukovacie atrakcie, workshop bubnovania a kopec súťaží, ktoré boli akousi vstupenkou do žrebovania bohatej tomboly. Tohtoročný Deň detí v Novom Meste posunul latku opäť o čosi vyššie. A aký bude ten budúcoročný? Bude stáť určite za to, už teraz pracujeme na ďalších preväpaniach pre vás!

(bor), snímky Peter Praženka

Petang, korčule, basket, ale aj cvičisko pre seniorov. Nové ihrisko je tu naozaj pre každého

Zabehať či zakorčuľovať si ešte ráno pred prácou, a to bezpečne mimo hlavných ciest s autami alebo aj mimo chodníkov plných chodcov. Nové ihrisko na Pionierskej ulici v bratislavskom Novom Meste, ktoré mestská časť otvorila posledný májový víkend, poskytne svojim obyvateľom aj takýto komfort.

„Bývam tu blízko, preto sa veľmi teším z nového ihriska. Určite ho budem využívať, napríklad ráno na kolieskových korčuľoch,“ hovorí Novomešťanka Bianka. Šimon si pochvaľuje najmä bežeckú dráhu.

Využívať ho budú aj deti zo Základnej školy s materskou školou Sibírska, ktorá susedí priamo s novým športoviskom.

„Naši žiaci budú nové ihrisko využívať v rámci vyučovania telesnej výchovy a poobede v školskom klube na rôzne športové aktivity,“ teší sa riaditeľka školy Milena Partelová.

Súčastou areálu je futbalové, basketbalové aj multifunkčné ihrisko, bežecká dráha, špeciálny ovál na inline korčuľovanie, pieskové doskočisko na skok do diaľky, ihrisko na petang, workoutová zostava, stoly na stolný tenis. Pribudne aj špeciálne cvičisko pre seniorov. Športové plochy sú pokryté kvalitným povrchom. Na Pionierskej sa bude dať športovať aj po zotmení – areál je osvetlený ekologickými a úspornými solárnymi svietidlami.

Malí aj veľkí športovci či rodičia detí si budú môcť oddýchnuť aj na obnovej betónovej tribúne s drevenými podsedákmi, ale aj na nových lavičkách. V letných mesiacoch návštevníci určite ocenia fontánu s pitnou vodou.

Ihrisko je naprojektované tak, aby obyvateľov okolitých domov rušilo čo najmenej. Nové Mesto osadilo mantinely z kovových rúrok, ktoré nebudú také hlučné ako

plastové a drevené. Aj na tomto riešení sa samospráva dohodla s miestnou komunitou, aby nárazy lopty nerušili okolie.

Okrem moderného multifunkčného ihriska na Pionierskej môžu Novomešťania využívať aj šport park Jama, ihrisko na Plzenskej, ihrisko na Jelšovej. Nedávno dokončila veľkú rekonštrukciu športoviska na Ladzianskeho a za sebou má aj modernizáciu vnútorných športových priestorov Školak klubu na Riazanskej ulici. V najbližšej dobe tu chystá rekonštrukciu vonkajšieho areálu.

Lucia Drevická, snímky Jana Plevová

Vynovené rozárium je už deviaty rok pýchou Nového Mesta

Nové Mesto je mestom kvetov. A jeho veľkou pýchou je už deviaty rok vynovené unikátne rozárium v parku na Račianskom mýte.

Šesťtisíc ružových kríkov tu zakvitá tisíckami kvetov od mája do neskorého novembra. „Sme hrdí na to, že sa nám na ploche približne 1500 metrov štvorcových podarilo obnoviť unikátne architektonické dielo,“ hovorí vedúca strediska údržby zelene novomestského EKO-podniku VPS Ivana Chrenková.

Vznik pôvodného rozária sa datuje ešte do roku 1976, kedy sa stalo súčasťou parku. Postupom času chradlo, až sa pred desiatimi rokmi dostalo do neutešenej podoby. „Keď sme pred desiatimi rokmi v EKO-podniku začínali, bolo rozárium v žalostnom stave. Ružové kry slabo kvitli, na veľkých plochách boli holé miesta, ktoré boli nahrádzané nevhodnou let-

sadenice ruží a staré ružové kry sme popresádzali a zahustili tak pôvodný porast v zostávajúcich troch poliach. Nakoniec sme celú výsadbu zamulčovali 760 balíkmi borovicovej kôry,“ približuje vedúca zelene EKO-podniku. Výsledok stojí skutočne za to – príďte sa presvedčiť do nášho parku na „Račku“.

(mm), snímky Jana Plevová

ničkovou výsadbou. Cez ružové záhony boli vyšliapané chodníčky a v centrálnej časti rozária sa nachádzala nevzhľadná zelená masa, ktorá vôbec nezapadala do architektonického konceptu rozária,“ spomína Ivana Chrenková.

Zlom nastal v apríli 2013, kedy sme začali s revitalizáciou rozária. „Doviezli sme novú záhradnú zeminu a v deviatich z dvanástich polí rozária sme pomocou minibagra vymenili starý vyčerpaný zemný substrát za novú čerstvú pôdu. Do novej zeminy sme vysadili nakúpené

Nové Mesto rozkvitlo. Pribudli kvetinové lúky aj trvalkové záhony

Nepokosiť všetko úplne nakrátko, ponechať časti trávniku počas vegetačného obdobia bez zásahu a vytvoriť tak mozaiku s prirodzene rastúcou zeleňou. Pre takýto prístup sa Nové Mesto rozhodlo už pred niekoľkými rokmi. Mestská časť však chcela ísť ešte ďalej. Od tohto roka preto začala s vysieváním kvetinových lúk. A zdá sa, že aj tento nápad sa výborne ujal.

Vyššia tráva s výhodami

Mozaikovitý kosenie znamená, že po aprílovom skrátaní a vyčistení porastov sú ich vybrané časti až do posledného novembrového kosenia ponechané na

prirodzený vývoj. „Volíme si na to plochy rôznych tvarov a veľkostí. Samozrejme, pravidelne minimálne 5- až 6-krát za rok upravujeme časti, ktoré sú okolo lavičiek, smetných košov a všade tam, kde by vysoká tráva prekážala obyvateľom,“ vysvetľuje vedúca strediska údržby zelene Ivana Chrenková.

Ludia si na tento prístup veľmi rýchlo zvykli a kvitujú ho na každom sídlisku. Preto sa každý rok „bezzásahové“ plochy trávnikov rozširujú, neraz na podnet

samotných obyvateľov Nového Mesta. „Na prvý pohľad vidieť, ako sa v týchto miestach výborne darí hmyzu. Navyše obrovský rozdiel badať v teplote, ktorá je na nepokosenej lúke počas horúcich letných dní omnoho nižšia ako na kratučkoch trávniku. Takáto plocha aj výborne vstrebáva zrážky, ktoré neodtekajú do kanalizácie, zabraňuje erózii pôdy a podobne,“ vysvetľuje Ivana Chrenková.

Pribudli kvetinové lúky

Ponechanie vybraných častí trávniku „na prírodu“ bol len prvý krok. V tomto roku ho doplnila ďalšia aktivita – zakladanie kvetinových lúk. Na jeseň stredisko údržby zelene zabezpečilo od dvoch dodávateľov osivo so zmesou tráv, kvetov a bylín a na jar ich pracovníci

vysiali na 20 plochách. Na troch z nich pri tom testujú prístup, kde len narušili trávny drn a do neho vysiali lúčne kvety. Všetky ohradili a označili. Pokosia sa až po odkvitnutí tak, aby sa rastlinky samé vysemenili a tým sa prirodzene rozširovali aj do okolitých trávnikov.

„Je to nádherné, odozva od ľudí je pozitívna, a preto chceme v tejto snahe pokračovať. Rovnako ako v zakladaní trvalkových záhonov. Nájdete ich napríklad na Teplickej pri kostole či pri tržnici. Na viacerých ďalších miestach, kde sú tulipány, chceme pridať nové letničky, aby kvitli až do jesene,“ uzatvára Ivana Chrenková.

Lucia Drevická

Snímky: Jana Plevová, Eko - podnik VPS

Sto rokov klubu: NŠK teší najmä rastúci počet mladých športovcov

Klub s veвериčkou v logu je dnes už neodmysliteľnou súčasťou Nového Mesta. NŠK 1922, ktorý v týchto dňoch oslavuje storočnicu svojho vzniku, ponúka priestor na športovanie desiatkam chlapcov, dievčat, žien i mužov. Nebyť správneho rozhodnutia pred niekoľkými rokmi však situácia mohla byť iná. „Spojenie novomestských klubov do NŠK 1922 zachránilo šport v Novom Meste,“ hovorí športovo-technický riaditeľ klubu Ladislav Horvát ml.

Klub začal písať svoju históriu pred sto rokmi. Čo za ten čas považujete za najväčší úspech?

Mnohí by očakávali, že sa najviac pýšime trofejami a ziskom titulov, no za najväčší úspech považujem počet mládežníckych hráčov, ktorý v dnešnej dobe v novomestskom športovom klube aktívne športuje. Všade sa spomína, že dnešná mládež sa nevenuje športu, no od vzniku klubu v roku 2014 sme takmer stonásobili počet mládežníkov, ktorí obliekajú naše farby.

Klub síce oslavuje jubileum, no v súčasnej podobe existuje od roku 2014, keď vznikol zlúčením troch iných novomestských družstiev. Ako spätne hodnotíte tento krok?

Spojenie týchto klubov zachránilo šport v Novom Meste. Oba kluby z Tomášikovej ulice mali za sebou problematické obdobie a hrozil ich zánik. Pred spojením klubov bol taktiež veľký tlak na to, či vôbec budú nejaké ihriská v našom areáli pri Kuchajde. Našťastie, iniciatívy sa chopilo aktuálne vedenie na čele s Mariánom Belianskym, Tomášom Jurištom a Ladislavom Horvátom st. a klub dokázalo zastabilizovať. Preto predpokladám, že tento moment našej histórie patril k tým najdôležitejším udalostiam.

Ako by ste charakterizovali filozofiu klubu?

Naša filozofia je vyslovene postavená na

práci s mládežou a výchovou mladých trénerov. Naším cieľom je, aby sme ponúkli čo najkvalitnejšiu športovú prípravu pre dievčatá a chlapcov už od 5 rokov. Samozrejme, našim vyrastajúcim nádejam ponúkame možnosť športovať aj v seniorských kategóriách žien a mužov.

V ktorej kategórii dosahujete najlepšie výsledky?

Aktuálne vo farbách NŠK pôsobi 15 mládežníckych kategórií, z ktorých sú dve dievčenské. V seniorských kategóriách máme jedno ženské družstvo a dve mužské mužstvá. Od roku 2014 zaznamenali najväčšie úspechy žiaci a prípravky výhrou regionálnej súťaže. V poslednom období však s prichádzajúcimi odchovancami výrazne napreduje mužský futbal. Za posledné tri roky sme dokázali s A-tímom dvakrát postúpiť do vyššej súťaže a B-tím získal titul majstra oblasti VI. ligy. Úspech taktiež zaznamenal ženský tím, ktorý tri sezóny úspešne reprezentoval náš klub v I. lige SFZ.

Ženský tím teraz hrá v 2. slovenskej lige. Čím to je, že sa ženskému futbalu v NŠK tak darí?

Ženský šport v našom klube má už

50-ročnú tradíciu ešte z čias predošlých klubov. Aktuálne pôsobíme v II. lige žien a I. lige žiačok a dorasteniek. Síce sme v predošlom období boli účastníkom najvyššej súťaže, no pre klub je vhodnejšie, že hráme práve túto súťaž, a to s našimi odchovankyňami. Takto majú u nás aj mladšie dievčatá možnosť napredovať. To je pre ne atraktívna cesta.

Podarilo sa vám za osem rokov už vybudovať identitu klubu a získať fanúšikov?

Prvých 5 rokov bolo v tomto ohľade náročných. Dnes už však červeno-biele farby s veveričkou môžete vidieť aj na ulici, keďže nosiť ich je pre našich hráčov, rodičov a fanúšikov hrdosť! Aktívne pracujeme aj na sociálnych sieťach.

Toto všetko by však nemalo zmysel, ak by sa nám nepodarilo zveľadiť a skultúrniť areál do dnešnej podoby. Renováciou prešla budova, trávniky a nakoniec aj tribúna. Neustále sa však snažíme zlepšovať priestor, kde sa celá naša komunita ľudí dennodenne stretáva. Konečným výsledkom je stúpajúca návštevnosť nielen futbalových zápasov, ale aj kvôli rekreácii a voľnočasovým aktivitám.

Aké sú vaše plány a vízie do budúcich rokov?

Víziou nášho klubu je dostať naše mládežnícke tímy do republikových súťaží a získať štatút „Útvaru talentovanej mládeže“. Mužský tím v prebiehajúcej sezóne úspešne bojuje o postup do najvyššej regionálnej súťaže, ktorú by sme radi pravidelne hrávali a dobre reprezentovali našu mestskú časť Nové Mesto.

Lucia Drevická, snímka NŠK 1922

Odkaz pre starostu

Obyvatelia mestskej časti vedia najlepšie, čo treba opraviť, aby sa tak mali ako aj veľkí cítili bezpečne a príjemne. Zamestnanci miestneho úradu nemôžu byť všade, preto im aj vaše podnety pomáhajú zlepšovať život v bratislavskom Novom Meste.

Podnetov každý mesiac pribúda. Napríklad v máji 2022 ich bolo na portáli Odkaz pre starostu (OPS) až 93, v apríli 70 a v marci 59 určených pre miestnu časť Nové Mesto. Niektoré podnety sa dajú vyriešiť takmer okamžite, iné trvajú aj mesiace.

Avšak na to, aby ich mohla mestská časť riešiť efektívne, potrebuje od ľudí presné údaje.

Ako hovorí Zuzana Kriglerová z oddelenia verejného poriadku, správca portálu OPS všetky podnety, ktoré prídu, postupuje na riešenie konkrétnemu oddeleniu, prípadne inej zodpovednej inštitúcii či súkromnému majiteľovi, ak sa dá nájsť kontakt pomocou bežne dostupných zdrojov.

„Veľmi nám však pomôže, ak ľudia popíšu problém aj s presnou lokalizáciou. Zaznačené miesto na mape býva často nepresné, a preto sa stáva, že nedokážeme lokalitu správne určiť,“ vysvetľuje Zuzana Kriglerová. Ideálne preto je, ak sú priložené fotky spravené tak, aby bol na nich dostatočný záchytný bod v podobe napríklad príľahlej budovy.

V letnom dvojčíslí sme sa pozreli na podnety rodičov, ktorí mali obavy o bezpečnosť svojich detí na našich ihriskách.

V máji vďaka vašim podnetom správca aspoň čiastočne sanoval ihrisko na Guothovej ulici a vymenil predraté oká hojdačky.

Na detskom ihrisku Jahodová sa vďaka podnetu opravila poškodená hojdačka. Na začiatku jari sa takto opravil poškodený rebrík na preliezke so šmýkačkou na oblúbenom ihrisku na ulici Československých parašutistov. Opravená bola aj odtrhnutá bránka na ihrisku Smikova.

Ak ste tiež narazili na problém v mestskej časti Nové Mesto, oznámte ho, prosím, cez portál odkazprestarostu.sk. (ld)

Bezpečné parkovanie v cykloveži na Nivách

nivy®

Nivy priniesli do hlavného mesta približne kilometer nových cyklotrás. Stali sa tak dostupnejšie pre ľudí, ktorí uprednostňujú ekologickjšiu formu dopravy. Okrem vonkajších funkčných cyklostojanov pre 126 bicyklov môžu cyklonadšenci parkovať aj v prvej bratislavskej cykloveži na Páričkovej ulici. Zaparkujú tu až 118 bicyklov, a to bez obáv z ich krádeže či poškodenia.

Pár sekúnd a je to!

Zaparkovať svoj bicykel v suchu a bezpečí cykloveže zvládne naozaj každý. Postačí vám na to len 25 sekúnd.

1. Umiestnite svoj bicykel do vyznačeného žľabu predným kolesom k dverám.
2. Počkajte na otvorenie otvoru vo dverách a vsuňte doň predné koleso bicykla.
3. Odstúpte zo žltej zóny a stlačte tlačidlo štart na ovládacom paneli. Hotovo!

Po uložení vášho bicykla na konkrétne miesto vám **cykloveža vydá unikátny kód**, ktorý pri vyzdvíhovaní naskenujete na ovládacom paneli. Vďaka nemu máte istotu, že sa k vášmu bicyklu nik iný nedostane.

Obavy o svoj bicykel pustite z hlavy

Cykloveža na Nivách je **vybavená kamerovým systémom** a všetky bicykle sú po dobu úschovy poistené proti poškodeniu a krádeži. Odložiť si spolu s bicyklom môžete aj prilbu, tašku, detskú sedačku a iné príslušenstvo.

Parkujte bezpečne v cykloveži na Nivách až 4 hodiny zadarmo.

Sledujte nás na nivy.com.

Nové Mesto sa pripája k zberu kuchynského bioodpadu. Začne sa distribúcia balíčkov

V termíne od 18. júla do 13. augusta bude spoločnosť Odvoz a likvidácia odpadu a.s. (OLO) distribuovať domácnostiam v Novom Meste balíčky na triedenie kuchynského bioodpadu. Vďaka tomu sa uvoľní miesto v známych čiernych kontajneroch. Vedeli ste, že bioodpad v nich zaberá až štvrtinu miesta?

Každá domácnosť dostane bezplatne jeden 10-litrový odvetrávaný kuchynský košík (rodinné domy aj 20-litrovú hnedú zbernú nádobu označenú nálepkou „kuchynský biologicky rozložiteľný odpad“), 150 certifikovaných kompostovateľných vreciek na 12 mesiacov (2 – 3 na týždeň) a informačný leták.

Domácnostiam v rodinných domoch bude OLO roznášať tieto balíčky od dverí k dverám a bude ich o čase distribúcie vopred informovať SMS-kou. Prevzatie je potrebné potvrdiť podpisom. Ak nie ste poplatníkom, je potrebné predložiť splnomocnenie od vlastníka nehnuteľnosti (nemusí byť potvrdené notárom).

Distribúcia v bytových domoch prebehne v súčinnosti so správcovskými spoločnosťami. Obyvateľom bytových domov bude OLO balíčky na zber kuchynského biologicky rozložiteľného odpadu odovzdávať na určených miestach pred bytovkami. Obyvatelia budú informovaní o čase a mieste distribúcie oznamom na vchodových dverách do bytovky.

Všetky potrebné informácie sa Novomešťania dozvedia od vyškoleného personálu spoločnosti OLO pri osobnom prevzatí.

Ako triediť bioodpad?

Obyvatelia rodinných domov budú kuchynský bioodpad triediť do kompostovateľného vrečka umiestneného v 10-litrovom kuchynskom košíku. Po naplnení vrečka zauzlia a umiestnia do 20-litrovej hnedej zbernej nádoby označenej nálepkou „kuchynský biologicky rozložiteľný odpad“. Iba túto 20-litrovú zbernú nádobu budú vykladať na obvyklé odvozné miesto zmesového odpadu v deň odvozu do 7.00 hod. Obyvatelia domov tak môžu efektívne kombinovať zber aj kompostovanie. Odpad z ovocia a zeleniny je možné kompostovať doma, podobne ako kvety, štiepky, piliny, pokosenú trávu, malé kusy konárov, lístie, burinu. Mäso, ryby a mliečne výrobky spolu s akýmkoľvek vare-

- všetky tuhé, pevné zvyšky z prípravy jedál rastlinného aj živočíšneho pôvodu,
- nespotrebované zvyšky jedál a potravín, vrátane pokazených, resp. po záruke - bez obalov,
- vrecká z čajov a usadeniny z kávy,
- potraviny po záruke, vrátane mäsa a malých kostí (napr. z hydiny alebo rýb),
- chlieb, pečivo, cestoviny, ryža, strukoviny, obilniny a pod.,
- zavaraniny bez sklenených, plechových, resp. iných obalov - bez tekutej časti,
- ovocie a zelenina, vrátane šupiek - aj pokazené,
- vajcia a škrupiny z vaječ,
- použité papierové vreckovky,
- certifikované kompostovateľné vrecká (označené logom: OK compost, OK home compost) a papierové vrecká.

Ak si nemôžete prevziať balíček počas distribúcie, môžete si ho vyzdvihnúť v distribučných centrách v týchto termínoch:

Distribučné centrá pre MČ Nové Mesto:

Čas distribúcie	Dátum	Distribučné Centrum MČ NM
od 10. do 17. hod.	sobota 23. júl 2022	Ul. Višňova č. 2
od 10. do 17. hod.	sobota 23. júl 2022	Pri Amfiteátri Kuchajda
od 10. do 17. hod.	sobota 30. júl 2022	Pred hlavným vstupom do Kauflandu, MČ Nové Mesto – ul. Trnavská cesta
od 10. do 17. hod.	sobota 30. júl 2022	Ul. Hálkova – ul. Považská - park oproti hasičom
od 10. do 17. hod.	sobota 6. august 2022	Ul. Račianska – ul. Teplická, park pri kostole
od 10. do 17. hod.	sobota 6. august 2022	Pri parku Jama – na rohu ulíc ul. Odbojárrov a Kalinčiakova
od 10. do 17. hod.	sobota 13. august 2022	Nobelova pri č. 3/A, zeleň pri obchodnom dome (parc. č. 13433/1, k.ú. N.M.)
od 10. do 17. hod.	sobota 13. august 2022	Trnavské mýto – pri zastávke MHD v smere Hlavná stanica

ným jedlom môžete uložiť do zberu kuchynského odpadu – nemali by ste ich kompostovať doma.

V každom prípade nevhadzujte kuchynský bioodpad do nádoby na záhradný bioodpad, tieto druhy odpadu majú rozdielne spracovanie. **Hnedá nádoba na záhradný bioodpad a hnedá nádoba na kuchynský bioodpad sú odlišené nálepkami.**

Obyvatelia bytových domov budú kuchynský bioodpad triediť do kompostovateľného vrečka umiestneného v 10-litrovom kuchynskom košíku. Po naplnení vrečko zauzlia a vynesú ho do 120-litrovej alebo 240-litrovej hnedej zbernej nádoby (podľa počtu obyvateľov v bytovom dome) označenej nálepkou „kuchynský biologicky rozložiteľný odpad“, ktorá bude umiestnená v blízkosti bytového domu na obvyklom mieste kontajnerového stojiska.

Zber kuchynského bioodpadu bude prebiehať počas celého roka podľa harmonogramu, ktorý bude zverejnený na stránke www.olo.sk/kbro. V období od začiatku marca do konca novembra to bude 2-krát do týždňa a od začiatku decembra do konca februára 1-krát do týždňa. Záhradný bioodpad bude tak ako doteraz vyvázaný sezónne od marca do novembra 1-krát za dva týždne.

Na čo si dať pozor

Kuchynský bioodpad začnite triediť najskôr týždeň pred prvým zberom, predídete tak jeho zápachu a vytekaniu zo zberného košíka.

Čo patrí a čo nepatrí do bioodpadu, si môžete pozrieť v infografikách či na webe www.olo.sk/kbro.

Keďže odpad sa vhadzuje do kompostovateľného priedušného vrečka, ktoré je uložené v odvetrávanej nádobe, jeho vlhkosť a biologické procesy sa eliminujú, čím sa predchádza tvorbe zápachu. Odpad teda nemá tendenciu hniť alebo plesnivieť. Je vhodné držať ho pri izbovej teplote, nevystavovať slnku a uchovávať v tme. S cieľom vyhnúť sa nepríjemnému zápachu v domácnosti, odporúčame jeho včasné vynášanie. Nemusíte čakať, kým bude vrečko plné.

V prípade, že doň vhadzujete potraviny živočíšneho pôvodu (kosti, zvyšky mäsa), odporúčame ich najprv zabaliť do novi-

nového (nie letákového!) papiera, aby sa zachytili vlhkosť a zápach. Potraviny s vysokým obsahom vody (napríklad dyňa či melón) odporúčame vyhadzovať v kompostovateľných vrečkách do vonkajších zberných nádob čo najskôr. **Tekutý odpad do kompostovateľných vrieciek nedávajte.**

Ak budete napríklad vyhadzovať polievku, odporúčame ju najprv scediť, pevnú časť vhodiť do košíka na kuchynský biologicky rozložiteľný odpad a tekutú zložku vyliat do výlevky. Potraviny ako jogurty, smotana a pod. môžete vyhadzovať v malých množstvách. Ak by mal košík obsahovať potraviny, ktoré môžu zvyšovať vlhkosť, odporúčame ho podložiť kúskom kartónu, ktorý vlhkosť zachytí.

Všetky dôležité informácie budú na webovej stránke www.olo.sk/kbro, kde nájdete aj najčastejšie otázky a odpovede. V prípade ďalších otázok môžete tiež kontaktovať zákaznické centrum spoločnosti OLO na 02/50 110 550 alebo e-mailom na zakazka@olo.sk.

Pridajte sa k zberu kuchynského bioodpadu a staňte sa súčasťou prechodu na cirkulárnu ekonomiku. Chráňte tak spolu s nami životné prostredie znížením objemu zmesového odpadu v našom meste.

Lucia Drevická, snímky OLO

- jedlé oleje a tuky,
- obaly z potravín,
- obaly po konzumácii jedál,
- vrečka bez certifikátu na kompostovanie,
- kávové kapsule, cigaretové ohorky,
- odpad zo záhrad a iný komunálny odpad,
- tekuté zložky kuchynského odpadu (napr. polievky, omáčky, mlieko),
- veľké kosti (napr. rebrá, špikové kosti),
- nepotravinové výrobky ako plienky, obsah vysávača a pod.

Kompostovateľné vrečka nesmú byť skladované vo vlhkom a teplom prostredí, na priamom slnku, ani pri extrémnych podmienkach. Môže dôjsť k ich znehodnoteniu alebo rozkladu.

Po naplnení kuchynského košíka uzatvorte kompostovateľné vrečko, ktoré je v 10 l kuchynskom košíku a vynesú ho do hnedej zbernej nádoby označenej nálepkou KUCHYNSKY BIOLOGICKY ROZLOZITELNY ODPAD.

O budúcnosti Novej tržnice debatovali odborníci

Nová tržnica na Trnavskom mýte môže byť opäť obľúbeným miestom návštev, a to nielen pre Bratislavčanov. K tomuto cieľu sa hlási mestská časť Bratislava-Nové Mesto, ktorá budovu tržnice spravuje. Na úvod plánovania budúcnosti a smerovania tejto vzácnej stavby z čias neskorého modernizmu si preto samospráva prizvala rôznych odborníkov. S cieľom zachovať Novú tržnicu a zvýšiť atraktivitu a kvalitu tohto verejného priestoru zvolala mestská časť facilitované stretnutie. Jeho účastníkmi boli zástupcovia hlavného mesta, mestskej časti a odborníci z oblasti kultúry, architektúry a urbanizmu. Nechýbala hlavná architektka mesta Batislava Ingrid Konrad, architekti Michal Bogár, Lubomír Závodný, Peter Moravčík, kurátorka festivalu Biela noc Zuzana Pacáková, starosta MČ Bratislava-Nové Mesto Rudolf Kusý, predseda komisie MZ pre Novú tržnicu Libor

javili aj konkrétne návrhy a konštruktívne ponuky účastníkov na prepojenie s ďalšími aktérmi či komunitami, ktoré by dokázali Novej tržnici pomôcť. Medzi navrhovanými postupmi rezonovala najmä potreba realizovať audity na viacerých úrovniach, ekonomickej, stavebno-technickej či energetickej, a tiež prieskum potrieb užívateľov tohto verejného priestoru. „Potrebuje-

me nastaviť predaj a služby vzhľadom na viaceré cieľové skupiny, aby sme v procese revitalizácie tržnice nezabudli ani na pôvodných zákazníkov, ktorí Novú tržnicu navštevujú dlhé roky.“ vysvetlil Rudolf Kusý, starosta MČ Bratislava-Nové Mesto. Podľa mnohých sa ako dôležité ukázalo, aby Nová tržnica mala kvalitnú stratégiu rozvoja pripravenú na základe participatívneho procesu. Tá by pomenovala jednotlivé fázy jej záchrany a obnovy aj s vyčíslený-

mi nákladmi v reálnom čase. A to vrátane ekonomického, energetického, stavebno-technického a urbanistického konceptu, konceptu predaja služieb a tovarov vrátane marketingu. Zjednodušene povedané, každému by tak bolo jasné, kto, kedy, čo a za koľko má v tržnici realizovať.

Medzi účastníkmi rezonovala potreba zachovať budovu a ochrániť tak jej architektonické hodnoty. Nová tržnica je jedna z posledných budov neskorého modernizmu, ktoré stále slúžia verejnosti vo svojej pôvodnej úlohe. Na tomto samospráva neplánuje nič meniť. „V tomto momente nevidím prerušenie prevádzky Novej tržnice pre rekonštrukcie ako dobrý nápad. Potvrdilo nám to jej dočasné zatvorenie počas pandémie. Pokračovať v menších, ale aj relatívne väčších opravách budeme za pochodu“, ozrejmil starosta Rudolf Kusý. Je zrejmé, že vrátiť do Novej tržnice život pri zachovaní budovy a jej pôvodnej funkcie vyžaduje dnes mnohé zásahy a vylepšenia. Veríme, že sme na dobrej ceste a postupnými krokmi s pomocou viacerých aktérov sa nám to spoločným úsilím podarí.

Snímky Peter Praženka

Gašpírik a ďalší relevantní predstavitelia mestskej časti Nové Mesto a Eko-podniku verejnoprospešných služieb, ktorý budovu Novej tržnice spravuje.

Výmena skúseností a názorov ľudí s rôznou expertízou a rozličným nazeraním na objekt Novej tržnice bol pre plánovanie obnovy veľkým prínosom. Na stretnutí boli pomenované kľúčové úskalía a výzvy, ktorým Nová tržnica dnes čelí, ako napríklad nízka návštevnosť, absencia mladšej generácie medzi zákazníkmi, slabá ponuka služieb a tovarov, vizuálne rozbitý interiér, energetická náročnosť budovy a jej nedobrá stavebno-technická stav spojený so slabým financovaním. V diskusii sa ob-

Novomestský festival vín

Tretiu júnovú sobotu priestor pred Novou tržnicou opäť výnimočne ožil. Prvý ročník Novomestského festivalu vín privítal vinárov z malokarpatskej vinohradníckej oblasti. „Podarilo sa nám usporiadať príjemné popoludnie, kde sme dali priestor malým miestnym vinárom, ktorých práca je náročná a mnohokrát

nedocenená. Pripomenuli sme si tradíciu vinárstva v našej mestskej časti a Nová tržnica opäť ukázala svoj potenciál byť živým miestom stretnutí rodín a priateľov”, zhodnotil podujatie Rudolf Kusý, starosta mestskej časti Bratislava-Nové mesto.

Predstavili sa prevažne malé rodinné vinárstva s vínami z hrozna dopestovaného na slnečných stráňach Malých Karpát a tiež priamo v katastri MČ Bratislava-Nové Mesto: vinárstvo Víno Vladár a syn, Sommini winery, Vinárstvo Križanovič & Prievozník, Sykora fine wines, Loczi Vinárstvo z Limbachu, Víno Rajnič či predajca ríbezľových vín U Gaba. O skvelú atmosféru, ktorá sa niesla celým podujatím, sa postarala nielen moderátorka Veronika Paulovičová, ale svojou hudbou ho spríjemňovala hudobná skupina Pikoschky, Boris Čellár Band all.time.jazz a na záver hudobné zoskupenie Funkiez, ktoré roz-tancovalo mnohých návštevníkov. Deti si užili zábavu na skákacom hrade, obľúbenú cukrovú vatu a na pamiatku si odniesli svoje výtvary z kreatívnych dielničiek. Veríme, že sa na jeseň stretne na ďalšom podujatí. Už teraz sa tešíme!

Snímky Sim Šebestová

Deti s rodičmi do Novej tržnice prilákalo divadielko

Druhá júnová sobota v Novej tržnici na Trnavskom mýte patrila deťom. Na balkóne prvého poschodia sa aj s rodičmi pohodlne usadili na veľké vankúše a netrpezlivo

nakúkali dopredu, aby zistili, čo sa bude diať. Čakalo ich divadelné predstavenie kuchárčky Evky v kúzelnej kuchyni. Dej tejto detskej show bol pre nejedného malého diváka strhujúci, s nadšením sa zapájali do tanca varešiek, súťaže s cestovínami a palacinkami. Kuchárčka Evka deťom porozprávala svoje veselé príbehy, ktoré zažila po celom svete a predstavila im svojich kuchynských kamarátov. Program neskončil iba pri divadle, deti sa s radosťou pustili aj do pripravených tvorivých dielničiek, kde využili vlastnú tvorivosť na výrobu veselých kuchynských diel z papiera a plastelíny. Po skončení programu sa ešte malí návštevníci so svojimi rodičmi či starými rodičmi poprechádzali po tržnici, keďže mnohí z nich ju bežne nenavštvujú. Mohli si kúpiť čerstvú zeleninu, ovocie, pečivo, koláče, mäso či syry a mnoho iného, čo naši predajcovia ponúkajú.

Ako pri všetkých podujatiach pre verejnosť, ani tentokrát nechýbal stánok s predajom “merchu”. Nákupom tričiek, mikín a tašiek s fosforeskujúcou potlačou, ktorá svieti v tme, ľudia podporili Novú tržnicu

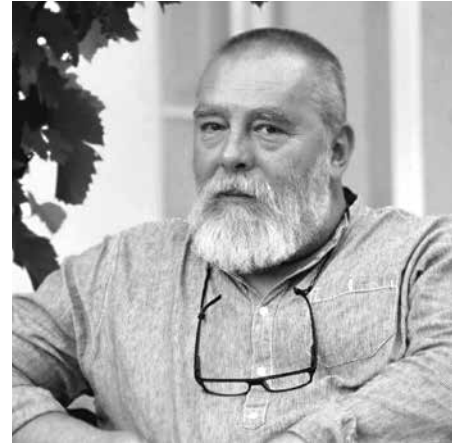

nielen symbolicky, ale aj finančne prispeli k jej obnove. Každé euro z predaja totiž ide na výmenu poškodených sklenených výplní. Veríme, že sa deťom divadielko páčilo a do Novej tržnice prilákalo aj ľudí, ktorí v nej neboli aj roky. Podobné podujatia, ktoré do tržnice pritiaľhnu aj obyvateľov, ktorí do tržnice nechodia bežne nakupovať, plánujeme organizovať aj naďalej. Sú prospešné pre oživenie Novej tržnice a života v nej.

Dvojstranu pripravili Lucia Repová Weinbergerová, Zuzana Kmitňová

Bratislavská kuchyňa? Najväčší vplyv zanechali Turci, vd'áčime im za guláš, pagáč, tarhoňu aj morku

Gastronómia, teda jedlo a pitie, je oblasťou, v ktorej prežíva toľko mýtov a nepráv, že človeku robí priam radosť vyvracať ich, hovorí VLADIMÍR TOMČÍK, ktorý sa dlhodobo venuje histórii aj gastronómii Bratislavy. Je autorom kníh *S vareškou dvoma tisícročiami*, *Bratislavské víno*, *Rozkoš*, *nevera a predajná láska*, *Bratislavské dni a noci*, *Po stopách dávnej Bratislavy* či *Knedle na tisíc spôsobov*. Starý Prešporák, s ktorým môžete stráviť hodiny v príjemnom obohacujúcom rozhovore. Vie o veciach, o ktorých väčšina ani netuší. Hlasu Nového Mesta prezradil aspoň časť z toho, čo tvorilo históriu gastru v hlavnom meste.

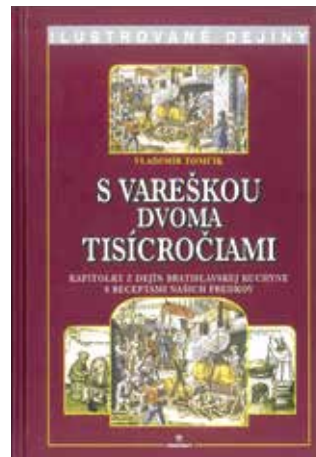
V knihe *S vareškou dvoma tisícročiami* opisujete dejiny bratislavskej gastronómie od Keltov cez Rimánov, Slovanov až po polovicu minulého storočia. Ktoré z týchto období bolo z pohľadu kvality bratislavskej kuchyne top?

Ťažko povedať, a to z dôvodu, že napríklad doklady o stredovekej kuchyni sú obmedzené. Ale v každom prípade bratislavská kuchyňa mala vždy vysoké niveau z viacerých dôvodov. Boli tu kvalitné suroviny, na úrodných poliach rástlo obilie a zelenina, v Dunaji plávalo dosť zdravých rýb, v Karpatoch bola divina, na priľahlých svahoch dozrieval vinič. K tomu treba pripočítať vplyvy cudzích kuchýň, a tých bolo desať, ktoré spolu vytvorili zmes gastronómii. Navy-

še Bratislava bola tristo rokov korunovačným mestom, a tým pádom sa sem dostala aj noblesná kuchyňa. Samozrejme, bol veľký rozdiel medzi takouto kuchyňou alebo kuchyňou chudobných.

Odkedy sú vlastne datované začiatky gastronómie na území dnešnej Bratislavy?

Ľudia jedli vždy. Máme doklady od Keltov, Rimánov, vieme, ako sa podľa archeologických výskumov stravovali. Napríklad z odpadových jám sme zistili, aké mäso konzumovali.

Z Devína sa zachoval peceň chleba. Na našom území sa pestoval vinič, sadili ho na svahoch Karpát už Kelti, ktorí tu vytvárali kultúrnu krajinu.

Čo vplývalo na gastro v tejto oblasti najviac? Dunaj? Malé Karpaty? Cesty obchodníkov?

Turci a ich kuchyňa. Aj keď tu mali vplyv maďarská, česká, rakúska, francúzska, či dokonca až americká kuchyňa. Dodnes

máme napríklad španielskeho vtáčika, čo bolo ovplyvnené tým, že na cisárskom dvore vládla španielska etiketa. Mnohé jedlá či suroviny prišli práve z dnešného Turecka. Paprika nedorazila zo Španielska po objavení Ameriky, ale prostredníctvom Turkov. To sa týka aj paradajok. Tekvica a jej podobné plodiny sú tiež turecké. V žiadnej oblasti nie je toľko mýtov ako práve v gastronómii. Napríklad v každom lexikone sa dočítate, že morky k nám doviezli po objavení Ameriky. Ale už Matej Korvín žiadal Sforzu o zaslanie moriek a ľudí, ktorí by sa vedeli o ne starať. Korvín pritom zomrel dva roky pred objavením Ameriky. Ako sa povie morka po anglicky? Turkey. Tekvici sa tiež hovorilo turek, kukurica bola turecké žito, guláš má pôvod v tureckej kuchyni. Ten vplyv bol veľmi silný. Pagáč, tarhoňa, špíz alebo aj taká štrúdlá, ako ju dnes poznáme, majú pôvod v Turecku.

Tradičná bratislavská kuchyňa je poskladaná okrem spomínaných tureckých najmä z rakúskych, maďarských či českých chutí. Dá sa napriek tomu nájsť špecifické jedlo, ktoré inde v Európe nenájdeme?

Z Bratislavy ani nie, ale z územia Slovenska. Môžeme však povedať, že cez Bratislavu sa guláš dostal do Viedne. A tým typickým jedlom, ktoré nikde inde nenájdeme, je jednoznačne bryndza. Nie je pravda, že má rumunský pôvod. Vymyslel ju Ján Vagač v roku 1783, keď hľadal riešenie, ako konzervovať ovčí syr. Pridal do neho slaný roztok a neskôr ju spolu s jahňacími črevami poslal do Viedne.

Je pravda, že aj čabajská klobása je pôvodne náš výrobok?

Áno, hoci klobása ako taká má turecký pôvod. Saláma zase arabský. Arabi sa zdravia pozdravom Salam alejkum, teda niečo ako Uchovávaj sa v pokoji. Saláma je typ spracovania mäsa, ktoré ho uchováva pre ďalšie týždne. Tieto dva výrobky, teda bryndza a čabajka, majú skutočne pôvod na Slovensku.

Zacitujem z jedného vášho príspevku o tom, aká bola kvalita gastronómie. „Kurčatá neboli z veľkochovu, kravy, ovce a prasatá sa voľne pásli, smotana mala väčší obsah tukov, všetka zelenina bola bio, víno z Malých Karpát či Tokaja pili na panovníckych dvoroch, hluzovky i kaviár neboli vzácnosťou.“ Podľa tohto sa to zdá až idylické. Bolo to naozaj tak? Bolo kedysi všetko len dobré? Týkalo sa to všetkých obyvateľov mesta?

Tajomstvo plnky bratislavských rožkov

Jednu z najslávnejších lahôdok nášho mesta sú legendárne bratislavské rožky – prešporské pajgle. Pripravovali sa vždy s tromi plnkami – orechovou, makovou a gaštanovou. Ak ste dostali chuť, pripravte si ich aj vy s typickou orechovou náplňou podľa pôvodného receptu:

- 20 dkg zomletých vlašských orechov
- 4 dcl mlieka
- 40 g medu
- 150 g cukru
- 2 balíčky vanilkového cukru
- 40 g piškótovej strúhanky
- nastrúhaná kôra z chemicky neošetreného pomaranča
- 5 dkg kačacej masť – a práve to je ten zátrak a tajomstvo slávnych prešporských pajglí.

Zdroj: archív V. Tomčíka

Aj dnes poznáme porekadlo „najedol sa ako sedliak na hody“. V stredoveku išlo o množstvo. Čím bol človek bohatší, tým dával väčší dôraz na kvantitu. A čím bol bohatší, tým viac používal korenie. Máme zachované recepty, ktoré keby sme dnes použili, nedalo by sa to z nášho pohľadu zjesť. Otrávil by sme napríklad z veľkého množstva muškátového orieška, ktoré je teraz škodlivé. Dunaj tvoril meandre, neresili sa tu jesetery až z Čierneho mora a tie mali aj 800 kilogramov. Až štvrtina z toho boli ikry, lenže vtedy sa ikry vyhadzovali alebo dávali prasatám. Až neskôr sa z kaviáru stala delikatesa.

Náš súčasný stredo európsky štandard je vyjadrený piatimi jedlami denne – raňajky, obed, večera a medzi tým ešte desiata a olovrant. Bol tento rytmus známy už v minulosti?

Nie. Tento rytmus sa menil v čase a závisel aj od profesie. V stredoveku sa ale vo všeobecnosti jedli dve jedlá za deň: desiata-obed a večera, ktorá bola silnejšia. Ale keď napríklad išli chlapi v zime pri nízkej teplote do lesa na drevo, potrebovali sa najesť ešte pred odchodom. Takže to bolo rozdielne.

Veľkým zlomom v jedlách na starom kontinente bolo objavenie Ameriky koncom 15. storočia. Do akej miery sa zmenila gastronómia na našom území?

Nijako. Trvalo to dlho, kým sa niečo prijalo. Ľudia tomu nedôverovali. Zemiaky sa u nás začali pestovať v Mojmirovciach, ale to bolo až v 18. storočí. A keď si zoberiete napríklad Babilonovu kuchársku knihu z roku 1870, je v nej 1500 receptov. Nájdete tam viac receptov na prípravu jesetera ako na zemiaky. A v čase pôsobenia Ľudovíta Štúra bola u nás choroba zemiakov a je možné, že on ich ani nikdy nejedol, prípadne len v malom množstve. Dnes je to národné identifikačné jedlo Slovákov.

V stravovaní sme prevzali veľa z vonkajších vplyvov, no v niečom určite ovplyvnila okolie aj Bratislava. Prekvapila ma informácia, že práve z tejto oblasti poznáme oregano. Čo ešte prerazilo alebo ovplyvnilo svetovú kuchyňu z nášho územia?

Oregano rástlo aj na juhu Európy, ale u nás sa používalo. Veľa ovplyvnili napoleonské vojny. Po nich ľudia začali viac využívať domáce suroviny – majorán, rascu, oregano, borievky a podobne. Rozšírila sa červená paprika.

Čo je dnešné typické jedlo Slovákov? Sú to stále halušky?

Pizza. Po nej čínske jedlo, potom možno kebab. Čiže sme tam, kde sme boli. Oplyvnení cudzími kuchyňami.

Zhováral sa Martin Mitošinka
Snímky archív Vladimíra Tomčíka

Vladimír Tomčík

Rodený Bratislavčan, historik, spisovateľ a publicista - Vladimír Tomčík - absolvent dejín umenia na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského. Šestnásť rokov pôsobil ako redaktor i ako šéfredaktor časopisu Výtvarný život. Ako kurátor pripravil u nás i v zahraničí okolo 150 výstav. Je autorom vyše tisíc odborných i popularizačných článkov v novinách a časopisoch, podpísal sa pod stopäťdesiat televíznych scenárov a ešte väčšie množstvo relácií pre rozhlas. Popri výtvarnom umení sa však systematicky venuje dejinám Bratislavy. Je autorom viacerých publikácií, pričom dve z nich, „Tvoja Bratislava“ a kniha „Bratislava a okolie“, získali prestížne ocenenie Najkrajšia kniha roka. Od roku 1997 je predsedom združenia Devínska brána, ktoré sa venuje oživovaniu tradícií.

Opäť sme vítali malých Novomešťanov

Adam, David, Ján, Hana, Alžbeta, Tamara. Toto je trojica najpopulárnejších chlapčenských a dievčenských mien najmenších Novomešťanov. V polovici júna sme ich privítali v Stredisku kultúry na Vajnorskej ulici, tento rok to bolo už naše druhé vítanie novorodeniatok, v rámci ktorého

eur na oboch rodičov alebo 822 eur na jedného dospelého. O príspevok však musí matka (alebo otec, ktorému zveril dieťa do výchovy súd) miestny úrad požiadať.

Vo vítaní Novomešťanov – jednej z najmilších akcií – chce mestská časť pokračovať aj naďalej. (Id), snímky Martin Blaško, Magda Burmeková

dostali rodičia príspevok od mestskej časti až na 91 bábätiok. Týka sa to, samozrejme, aj rodičov a detí, ktorí sa na vítaní nemohli zúčastniť. Príspevok patrí každému dieťaťu narodenému mamičke s trvalým bydliskom v bratislavskom Novom Meste. V súčasnosti je vo výške sto eur, dvojnásobnú výšku dáva mestská časť rodičom, ktorých príjem po zdanení je pod hranicou 1644

Pre inšpiráciu si pozrite rebríčok najpopulárnejších mien v mestskej časti Nové Mesto.

Chlapčenské mená	Dievčenské mená
1. Adam	1. Hana
2. David	2. Alžbeta
3. Ján	3. Tamara
4. Juraj	4. Alica
5. Matej	5. Daniela
6. Matúš	6. Elena
7. Tomáš	7. Laura
8. Benjamín	8. Lea
9. Gabriel	9. Simona
10. Richard	10. Natália

Klára Jarunková na poštovej známke. Deviatak z Odborárskej nakreslil víťazný návrh

Krásny úspech sa podaril žiakovi 9. triedy ZŠ Odborárska Yum Parkovi. So svojou prácou zvíťazil v súťaži o návrh poštovej známky s tematikou spisovateľky Kláry Jarunkovej. V apríli sme si pripomenuli sté výročie narodenia tejto výnimočnej autorky, Novo-

mešťanky, ktorá svoje najväčšie diela napísala doma na Vajnorskej ulici. Práve pri príležitosti storočnice zorganizoval medzinárodný dom umenia pre deti Bibiana výtvarnú súťaž Písané ceruzkou.

Súťaž prebiehala tak, že v Bibiane na inšpiráciu prečítali deťom úryvky z diel Kláry Jarunkovej. Následne sa pustili do svojich návrhov, pričom od Bibiany neboli nijako obmedzované ani technikou prevedenia, ani motívom, ktorý mali znázorniť. Spomedzi krásnych návrhov víťaza vyberala dcéra spisovateľky, výtvarníčka Daniela Zacharová.

Súťažilo sa v troch kategóriách: 1. a 2. ročník základných škôl, 3. až 5. ročník a 6. až 9. ročník. V prvej boli ocenené dve dievčatka zo ZŠ Jeseniouva, v druhej triatka a piatať zo ZŠ Odborárska a absolútnym víťazom sa stal deviatak Yum Park z Odborárskej.

Všetky ocenené práce následne Bibiana v polovici júna vystavila na Hviezdoslavovom námestí v centre mesta.

Martin Mitošinka, snímka Knižnica Bratislava – Nové Mesto

Na parkovanie v Bratislave potrebujete jedinú mobilnú appku

K parkovacej politike sa pridávajú ďalšie časti hlavného mesta. Viete, ako môžu rezidenti aj návštevníci zaparkovať cez mobil v regulovaných zónach?

Bratislavská celomestská parkovacia politika je realitou. Ako môžu rezidenti cez mobil spravovať svoje PAAS karty? Ako sa ostatní Bratislavčania dostanú k bonusovej karte? Ako mobilom zaparkujú návštevníci mesta v regulovaných zónach? A kto vlastne technologicky stojí za celým systémom nového parkovania v hlavnom meste? Aj na tieto otázky sme hľadali odpovede s **Martinom Budajom**, riaditeľom riešenia ParkDots od slovenskej IT spoločnosti **PosAm**.

Rezidenti regulovaných zón sú možno prekvapení keď zistia, že registračný proces, na ktorý sa dostali zo stránky PAAS beží na systéme ParkDots. Ako ParkDots súvisí s PAAS?

Veľmi intenzívne. ParkDots je riešenie slovenskej IT spoločnosti PosAm, ktoré sme priniesli na trh pred piatimi rokmi a jeho rôzne funkčnosti využíva viac ako 25 miest na Slovensku i v zahraničí a tucet súkromných prevádzkovateľov. Začiatkom minulého roka sme vyhrali súťaž na dodávku informačného systému pre PAAS na úvodné obdobie. Celé regulované parkovanie v Bratislave teda beží na systéme ParkDots. Je to akési technologické srdce parkovacej politiky mesta. Navyše, aby bolo parkovanie pre rezidentov, Bratislavčanov i mimobratislavských návštevníkov mesta čo najpohodľnejšie, do našej parkovacej aplikácie, ktorá sa už dnes používa vo viacerých slovenských mestách, sme doplnili aj parkovanie v bratislavských regulovaných zónach vrátane možnosti spravovať si PAAS karty. Aplikáciu si môže stiahnuť každý a zadarmo v aplikáčnych obchodoch.

Načo potrebuje obyvateľ regulovaných zón, ktorý sa už registroval do PAAS a má rezidentskú kartu, mobilnú aplikáciu?

Pre bratislavský magistrát sme v rámci zavádzania parkovacej politiky vyvinuli na slovenské pomery ojedinelý koncept parkovacích kariet s časovým kreditom. Vďaka nemu sa mobilná appka stáva veľmi užitočným nástrojom, ktorý by nemal chýbať v žiadnom bratislavskom mobile. Ak bývate v Starom Ružinove, cez aplikáciu si kúpite parkovací lístok na návštevnícku kartu, keď k vám príde babka alebo opravár. Ak si pôjdete zabehať do parku Jama na Tehelnom poli, čiže mimo svoju zónu, parkovné do 2 hodín uhradíte tiež cez appku z časového kreditu svojej bonusovej karty. Ak si ten časový kredit miniete, môžete si zaplatiť bežné návštevnícke parkovné vo všetkých zónach v Bratislave. Okrem toho si v appke bezpečne uložíte svoju platobnú kartu, EČV svojich áut, obľúbené parkoviská, vidíte svoje parkovacie karty a žiadosti o ne a tiež históriu svojich parkovaní. Pred koncom platnosti lístka vám príde push notifikácia. Ak si chcete dať parkovanie

do účtovníctva, môžete si stiahnuť daňový doklad ku každej úhrade.

Čo ak v regulovanej zóne nebyvám? Využijem ParkDots aj tak, alebo bude pre mňa táto appka zaujímavá až po rozšírení parkovacej politiky?

Využije ju každý Bratislavčan, či už býva v regulovaných zónach alebo nie. Cez appku si zaplatí parkovné pri návšteve ktorejkoľvek regulovanej zóny, či býva v Starom meste alebo v Devíne. Ak má nárok na zľavu z parkovného ako ŤZP, alebo majiteľ elektromobilu, systém mu (pre dané EČV) automaticky zníži sumu na úhradu. S ParkDots tiež zaplatí v garáži Eurovea, OC Nivy, v garáži Opera (parkovanie Saba), na parkovisku pred detskou nemocnicou na Kramároch a v mnohých ďalších komerčných garážach a parkoviskách.

V appke si tiež môžete pozrieť momentálnu obsadenosť parkovania v rôznych lokalitách a podľa toho si vyhodnotiť, či nájdete voľné miesto napríklad na parkovisku pri Horárni na Peknej ceste a teda či sa oplatí vybrať sa tam autom. Ak máte elektromobil alebo plugín hybrid, môžete si zase cez appku overiť, či je jedno z desiatok nabíjajúcich miest ZSE aktuálne voľné a odnavigovať sa naň.

A čo ďalšie mestá? Môžem s ParkDots zaparkovať aj mimo Bratislavu?

Áno, aktuálne si vyhľadáte možnosti parkovania, overíte počet voľných parkovacích miest a zaplatíte parkovné aj pri vylete napríklad do neďalekej Modry, Senca, či obľúbenej Banskej Štiavnice a zhruba päťnástich ďalších miest na Slovensku. Okrem Bratislavy sú najnovšími prírastkami Humenné, Topoľčany, Nové Zámky, alebo Ilava a pribúdajú ďalšie. S uloženou kartou v profile je platba parkovného otázkou dvoch klikov. Naše riešenie na kontrolu parkovania

Martin Budaj, riaditeľ ParkDots
Foto: Marcel Gejdoš

využíva pätnásť miest a momentálne sme najväčším dodávateľom technológie skenovacích áut na Slovensku. V Pardubiciach prevádzkujeme jeden z najväčších projektov inteligentného parkovania v Európe. Situácia s parkovaním v mestách je každý deň komplikovanejšia a práve toto riešenie prispieva k férovejšiemu a dostupnejšiemu parkovaniu. S ParkDots máme ambíciu byť parkovacou voľbou číslo jeden pre mestá aj pre vodičov.

Používať aplikáciu od dodávateľa celého systému parkovania evidentne dáva zmysel. Ale čo ak už jednu parkovaciu aplikáciu mám? Je zmena appky komplikovaná, ak chcem prejsť na ParkDots?

Vôbec nie. Appku ParkDots si môže každý stiahnuť zadarmo v aplikáčnych obchodoch pre iOS aj Android. Navyše, ak už máte registráciu v ParkDots cez PAAS, do mobilnej aplikácie sa dostanete s tými istými prihlasovacími údajmi a môžete ju okamžite začať používať.

Aplikácia funguje aj pre tých, čo sa nechcú prihlasovať, hoci registrácia má svoje výhody. Všetko o ParkDots nájdete na našom webe parkdots.com.

Stiahnuť na App Store: www.parkdots.com/app
Stiahnuť na Google Play: www.parkdots.com/app

V Novom Meste štartuje dvanásty ročník Letného kina na Kuchajde

Už dvanásty rok po sebe štartuje koncom júna v bratislavskom Novom Meste čoraz populárnejšie Letné kino na Kuchajde, ktoré do miestneho amfiteátra priťahuje tisíce divákov.

Letná séria filmových večerov sa začína už v stredu 29. júna o 21.30 hod.

Letné kino bude premietat každú letnú stredu a sobotu - v júli od 21.30 hod., v auguste, kedy sa stmieva už skôr, od 21.00 hod. O výbere filmu budú opäť rozhodovať samotní diváci hlasovaním na internete, v ponuke bude vždy dvojica filmov. Dramaturgia letného kina je nastavená tak, aby si v priebehu leta prišli na svoje priaznivci rôznych filmových žánrov. Hlasovať za svojho filmového favorita môžete na stránke <http://kino.nakuchajde.sk>, aktuálne informácie nájdete aj na Facebooku: www.fb.com/Kino.Kuchajda.

Letné kino sa za predchádzajúcich jedenásť rokov stalo doslova kultovou udalosťou letnej sezóny na Kuchajde.

Kapacita amfiteátra na Kuchajde je približne 200 miest na sedenie, mnohí návštevníci však sledujú filmy na dekách. Rekordná návštevnosť bola na úrovni približne 2000 divákov.

Premietat sa bude v prípade priaznivého počasia na veľkom plátne širokom šesť a vysokom štyri metre.

Vstup do Letného kina na Kuchajde je bezplatný vďaka partnerovi, ktorým je Lakeside Park.

Lucia Drevická

Novinka leta na Kuchajde. Každý utorok a štvrtok intenzívny hodinový fitness tréning

Leto na Kuchajde bude plné aktívneho pohybu! K tradičnej joge prináša mestská časť Bratislava-Nové Mesto aj horúcu novinku - v rámci nášho letného programu FITNESS NA KUHAJDE vás dvakrát do týždňa pozývame na intenzívny fitness tréning Strong Nation s trénerkou Michaelou. Už od 2. júna až do konca letných prázdnin sa budeme stretávať **každý utorok a štvrtok o 18.30 hod.** na asfaltovej ploche pri amfiteátri na Kuchajde. Náš letný fitness trvá hodinu a je určený pre všetkých. A, samozrejme, ZADARMO.

„Intenzívny fitness tréning spája vysoko intenzívny intervalový tréning spolu so synchronizovanou energickou a motivujúcou hudbou. Cvičenie má tri úrovne intenzity, vďaka čomu je určený pre každého bez ohľadu na aktuálnu kondíciu,“ predstavuje novinku leta v Novom Meste inštruktorka Michaela.

Lucia Drevická

STRONG

VSTUP ZADARMO!

KEDY: utorok, štvrtok 18:30

KDE: amfiteáter Kuchajda

STRONG NATION™ KOMBINUJE VYSOKO INTENZÍVNY INTERVALOVÝ TRÉNING SO SYNCHRONIZOVANOU ENERGIČKOU HUDBOU, KTORÁ ŤA VYBIČUJE K POSÚVANIU VLASTNÝCH LIMITOV.

Bratislava
Nové Mesto

**FITNESS
NA KUHAJDE**

Novomešťan Dušan Grúň veľkolepo oslávil narodeniny

Legenda slovenskej hudobnej scény a hviezda televíznej relácie Repete sa v máji dožila okrúhleho jubilea. Svoju osemdesiatku oslávil vo veľkom štýle koncertom v novozrekonštruovanom stredisku kultúry v bratislavskom Novom Meste.

Ako ste si užili oslavu životného jubilea?

V prvom rade vyslovujem vďaka manželke Majke, ktorá sa rozhodla zorganizovať koncert a, samozrejme, aj účinkujúcim, ktorí všetci prišli bez nároku na honorár a nezaváhali merať cestu do Bratislavy. Všetci boli spokojní a ja najspokojnejší.

Organizujete ďalšie podujatia okrem koncertu na oslavu jubilea?

Vystupoval som v Poprade, kam som šiel vlakom. Milujem cesty vlakom, vracia ma to do detstva, keď som cestoval na prázdniny k starým rodičom. Pozerám z okna, sledujem krajinu, pospím si. Nedám na vla-

ky dopustiť. Teší ma, že koncerty sa znova rozbiehajú, verím, že zase nepride žiadna vlna niečoho, čo nás zatvorí opäť do domovov.

Koľko pesničiek ste za celý život naspievali?

V Slovenskom rozhlase okolo 280, ale nahrával som v Ostrave, v Prahe, pre televíziu – môže to byť určite okolo 600 skladieb. Kedysi na pásoch, neskôr platne, kazety... Veľmi pozitívne vnímam nové technológie, ktoré mi umožňujú dostať sa k muzike z celého sveta, súčasnej aj minulej.

Koho vy rád počúvate?

Odjakživa som inklinoval k dixielandu, swingu a džezu, takže všetky večne zelené melódie, ktoré tvoria aj môj repertoár. Rozhodne je to Frank Sinatra, Dean Martin, Jožko Kuchár, Karol Duchoň, Marcela Laiferová a mnoho ďalších.

S manželkou Majkou na jeseň oslávite 56 rokov spoločného života. Zvykne vám zložiť z uší slúchadlá, aby ste sa venovali jej a nie muzike?

Slúchadlá mi nikdy neskladá, ale postaví pred o mňa tanier skvelej horúcej polievky alebo inej dobroty. Zložím si ich rád, aby som sa spoločne s ňou najedol (úsmev).

Radi chodíme spolu do mesta, občas aj na prechádzky v okolí nášho domova, myslím, že prežívame pekné spoločné chvíle.

Svoj domov ste našli v mestskej časti Nové Mesto. Bývate na Kolibe, čo sa vám tam páči?

Až pod Kamzík jazdí autobus, takže netreba chodiť pešo, čo je výhoda. Ide až k bobom a lanovke. Sú tam skvelé bufety, dva nové parky, dokonca máme aj priestor pre psíkov. Park na Husovej ulici je moderný, pre deti ponúka veľa atrakcií. Večer je osvietený, takže si môžeme príjemne posediť na lavičkách. Za sedem minút sme v centre a aj ľudia sú tu skvelí. Bývame tu vyše 50 rokov, z malého domčeka sme si urobili príjemné bývanie, kde sa naozaj cítim doma.

Anna Olvecká, snímky Mates Blaško

INZERCIA

VODOINŠTALÁCIE - oprava, montáž. 0904 572 977.

Vít'azka súťaže Čítame pre radosť – čítame Feldeka si užila nakrúcanie s Jurajom Bačom

Stredisko kultúry Bratislava-Nové Mesto spoločne s Rádiom Regina Západ presne pred rokom vyhlásili víťazov jedinečnej súťaže organizovanej pod patronátom básnika, prozaika a dramatika Ľubomíra Feldeka.

Ten oslávil životné jubileum 85 rokov, čo organizátorov inšpirovalo zamerať súťaž na čítanie ukážok práve z jeho diel. Cieľom bolo povzbudiť mladých k čítaniu slovenskej tvorby, motivovať ich k umeleckému prednesu a sústrediť záujem žiakov na čítanie s porozumením. Z bratislavských základných škôl sa do súťaže zapojili takmer dve stovky detí, ktorých úlohou bolo natočiť video, ako čítajú úryvok z ktorejkoľvek knihy Ľubomíra Feldeka. V odbornej porote okrem samotného Feldeka žiakov hodnotili známe osobnosti – Adela Vinczeová, Bibiana Ondrejková, Milo Kráľ či Juraj Bača.

Absolútnou víťazkou súťaže sa stala Dorota Kalávková. Práve tá sa v posledných mesiacoch zúčastnila aj na nakrúcaní slovenského rodinného televízneho seriálu RTVS s názvom Robin, v ktorom v hlavnej úlohe exceluje jeden z porotcov – obľúbený herec Juraj Bača. Ten v príbehu stvárňuje postavu Richarda, ktorý spoločne so svojím psíkom, nemeckým ovčiakom Robinom, zažíva rôzne príhody, ktoré detským divákovi poskytujú poučenie pre rozličné životné situácie.

Dorotka sa podľa vlastných slov na seriál veľmi tešila a naozaj si užila aj samotné nakrúcanie v spoločnosti Juraja Baču a jeho zvieracieho hereckého partá-

ka Robina. „Psík bol veľmi zlatý. A hoci nám z času na čas odbiehal, väčšinu času sa s ním výborne pracovalo,“ prezradila a v závere dodala, že hoci šlo o profesionálnu televíznu produkciu, stres z všade prítomných kamier a televízneho štábu nemala takmer žiadny.

*Branislav Oprala
Snímka archív Juraja Baču*

DENNÝ UMELECKÝ TÁBOR

VEK 10 - 15 r.

Návšteva dabingového štúdia

DIMAS

Herecká výchova, umelecký prednes a improvizácia s hercom

Romanom Pomajbom

Technická práca v štúdiu, natáčanie filmu a vlogu s režisérom a scenáristom

Michaelom Sharmantom

Výtvorné práce a tvorba kulis s akademickou sochárkou

Magdalénou Burmekovou

Cena: 129 €, deti z MČ BNM 119 €,

v cene je zahrnutý obed, pitný režim, lektori a profesionálne fotenie.

Darčeky: CD s fotkami, táborový zápisník a podpis karta s vlastnou fotkou

e-mail: taborvajnorska@gmail.com Tel.: 02 44 372 567 / 02 44 373 760

Viac info: www.skvajnorska.sk

termín – od 11.7. do 15.7.

STREDISKO KULTÚRY BNM, VAJNORSKÁ 21

Tanečné kultúrne leto

02.7. HS ŠUBINOVCÍ

20.8. HS ŠUBINOVCÍ

09.7. HS CHARLIE BAND

27.8. HS COLOR

17. - 21. h. STREDISKO KULTÚRY BNM, VAJNORSKÁ 21 Živá hudba 60. - 90. rokov.

EVENTOVÝ PRIESTOR

Stredisko kultúry na Vajnorskej 21

sídliace priamo v srdci bratislavského Nového Mesta ponúka zrekonštruované priestory na prenájom:

BEZ LIMITOV

* firemné večierky * prezentácie * školenia * stužkové * kurzy * vernisáže * talkshow
* skúšky divadla * divadelné predstavenia * prednášky * koncerty * konferencie * oslavy *

Poskytujeme:

- * Moderné, reprezentatívne eventové priestory v centre mesta
- * vstupná lobby s barom
- * bezbariérový prístup
- * plne vybavené sály, učebne a ateliér s kapacitou od 10 do 350 návštevníkov
- * technickú realizáciu vašich eventov (osvetlenie, ozvučenie)
- * variabilné úpravy sály s výzdobou a kulisami
- * sprostredkovanie programu a cateringových služieb

Realizujte Vaše podujatia s nami!

✉ prenajmy@skvajnorska.sk

☎ +421 911 449 688

NOVOMESTSKÉ DIVADLO

PROJEKT STREDISKA KULTÚRY BNM

Tento projekt sa uskutočnil aj vďaka finančnej podpore Nadácie SPP

Nadácia SPP

a

Ďakujeme partnerom:

za mediálnu podporu

za rekvizity, kostýmy a pódium

za občerstvenie

AGENTÚRA HECTOR

ticketportal
VSTUPENKY NA DOSAH